

İradə Cəmil qızı KƏRİMOVA, b.m.**Vüqar Amil oğlu FƏRZƏLİYEV**

Azərbaycan Texnologiya Universitetinin magistrantı

E-mail: i.kerimova@mail.ru

**AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASINDA TƏTBİQ EDİLƏN VERGİ SİYASƏTİNİN
SAHİBKARLIQ FƏALİYYƏTİNİN STİMULLAŞDIRILMASINA TƏSİRİ****Xülasə**

Azərbaycan Respublikası müstəqillik, azadlıq qazandıqdan sonra bazar münasibətlərinin qurulması və ölkədə sahibkarlıq səviyyəsinin yüksəldilməsi üçün mühitin təmin edilməsi ilə bağlı vergilərə olan fikir tamamilə yeniləndi. Azad iqtisadiyyat vəziyyətində vergi siyasəti iqtisadiyyatın dövlət tərəfindən tənzimlənməsinin ən başlıca və sivil alətlərdən birinə çevrildi. Daxili bazarın beynəlxalq bazara daxil olmasının düzgün təşkili xarici siyasətin prioritetlərindən biridir. Azərbaycan dövləti hazırda bir çox dünya dövlətləri ilə iqtisadi münasibətlər qurur.

Açar sözlər: vergi, iqtisadi səmərə, investisiya prosesi, sahibkarlıq fəaliyyəti

JEL: G02**Giriş**

Sivilizasiyalı bazar iqtisadiyyatının formalaşmasının ən başlıca struktur komponentlərindən biri sahibkarlıq fəaliyyətidir. Sahibkarlıq fəaliyyəti fiziki və hüquqi şəxslərin mənfəət əldə etməsi məqsədilə qanunvericiliklə qadağan edilməyən təsərrüfat fəaliyyətinin bütün növləri, o cümlədən məhsul istehsalı, satışı və xidmət göstərilməsi formasında həyata keçirdikləri müstəqil təşəbbüskarlıq fəaliyyətidir. Zəngin məzmunu, müxtəlif növlərə və formalara malik olan sahibkarlıq fəaliyyəti iqtisadi və sosial tərəqqinin əsas şərtidir, sahibkarlar isə cəmiyyətin ən təşəbbüskar, çevik, elmi-texniki yenilikləri daha tez mənimsəyən və istehsalata tətbiq edən sosial təbəqəsidir.

Bazar iqtisadiyyatının əsas hərəkətverici qüvvəsi olan sahibkarlıq həmişə çalışır ki, mövcud iqtisadi resurslardan qənaətlə, səmərəli istifadə edərək dünya standartlarına uyğun rəqabət qabiliyyətli məhsul istehsalını artırsın, rəqabət bazarında öz təklifi ilə çıxış edə bilsin və nəticədə yüksək mənfəət götürsün. Deməli, milli iqtisadiyyatı formalaşdırmaq və inkişaf etdirmək üçün sağlam sahibkarlıq mühitinin yaradılması, insanların sahibkarlıq ruhunda tərbiyə olunması və sahibkarlıq fəaliyyətinin öncül inkişaf istiqamətlərinin müəyyənləşdirilməsi zəruridir.

Müasir dövrdə sahibkarlığın inkişafında əsas məsələlərdən biri onun maliyyələşdirilməsidir. Maliyyə bazasının təşkil edilməsinin ən sadə və

etibarlı variantı sahibkarlıq mülkiyyətçisinin öz vəsaitlərini və cəlb edilmiş vəsaitləri bu və ya digər formada yeni müəssisələrə yönəltməsidir. Azərbaycan iqtisadiyyatında bu məsələ ilə bağlı problem ondadır ki, yeni fəaliyyətə başlayan sahibkarlar kifayət qədər maliyyə vəsaitlərinə malik olmurlar. Dünya praktikasında bu problem müxtəlif yollarla həll olunur. İqtisadi nəticə isə eynidir. Kifayət dərəcədə maliyyə resurslarına malik olan dövlət, bank, investisiya fondları və s. böyük risk hesabına olsa da, yeni fəaliyyətə başlayan sahibkarlara yardımçı olmalıdırlar. Bu məsələlərin həllində ayrı-ayrı sərmayəçilər üçün maraqlı amil yüksək dərəcədə mənfəət əldə etmək, dövlət strukturları üçün isə məşğulluq probleminin həll olunması və belə layihələrin sosial səmərəsidir. Ölkəmizdə sahibkarlığın, xüsusilə də kiçik və orta sahibkarlığın inkişafının maliyyələşdirilməsi məqsədilə Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyi nəzdində Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu yaradılmışdır.

Tədqiqatın aktuallığı. Azərbaycan Respublikasında sağlam milli iqtisadiyyatın formalaşması və sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı yüksək dərəcədə vergi siyasətinin elmi və praktiki tərəfindən əsaslandırılmış qaydada təkmilləşdirilməsi və tətbiqindən çox asılıdır. Bununla yanaşı, transformasiya olunan iqtisadiyyatda həmin prosesi ləngidən amillər fəaliyyət göstərir ki, o da sahibkarlıq fəaliyyətinə yönəldilən kre-

dit resurslarının həcmnin və bu sferanın cəlbədicilik mühitinin səmərəliyinin azaldılmasında işsizliyin sayının artırılmasına və digər problemlərə gətirib çıxardır. Nəticədə, həm bazar iqtisadiyyatının formalaşdırılmasının vasitələrindən, həm də onun sabitləşdirilməsinin iqtisadi artımı təmin edən amillərdən biri kimi sahibkarlıq fəaliyyəti özünün potensial imkanlarını reallaşdırma bilmir. Milli iqtisadiyyatın tənzimlənməsi vasitələri makro iqtisadi sabitliyin təmin edilməsində, iqtisadiyyatın və onun ayrı-ayrı sektorlarının, eləcə də, bazar infrastrukturunun inkişafında mühüm rol oynayır. Sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı ənənəvi və alternativ maliyyə vasitələrindən istifadə etməklə yeni iş yerlərinin yaradılması, büdcə vəsaitlərinin bu məqsədlə istifadə edilməsinin qarşısının alınması, büdcə vəsaitlərinin artırılması və səmərəli istifadə edilməsinə şərait yaradır. Bazar münasibətlərinə keçid hələ ki vergi siyasəti tərəfindən ölkə sahibkarlıq fəaliyyəti prosesinin fəallaşdırılmasına, investisiya fəaliyyətinin canlandırılmasına və s. zəmin yaratmamışdır. Deməli, ölkədə bazar iqtisadiyyatının normal fəaliyyət göstərməsi üçün onun əsasını təşkil edən bütün əhəmiyyətli ünsürlərinin, xüsusilə sahibkarlıq fəaliyyətinin formalaşması və inkişafı zəruridir. Son illər həyata keçirilən iqtisadi islahatlar Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafına təkan vermiş, əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılmasında və iqtisadiyyatının inkişafında sahibkarlığın rolunu artırmışdır. Lakin, bununla yanaşı, ölkədə keyfiyyətli məhsul bolluğunun yaradılmasında rəqabətə davamlı istehsal sahələrinin inkişafında və əhalinin məşqulluğunun təmin olunmasında sahibkarlıq hələ də həlledici amilə çevrilməmişdir.

İqtisadi inkişafın müasir səviyyəsinə uyğun respublikada sahibkarlığın inkişafına dövlət himayəsinin səmərəliliyinin müəyyən edilməsi, sahibkarlıq fəaliyyətinin hüquqi bazasının təkmilləşdirilməsi, ölkədə işgüzar fəaliyyəti həvəsləndirmək məqsədilə vergi siyasətinin təkmilləşdirilməsi ilə bağlı bir sıra problemlərin mövcudluğu tədqiqat mövzusunun seçilməsinə əsas vermişdir. Bu problemlərin tədqiq edilib öyrənilməsi, ölkədə sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafına uyğun vergi siyasətinin metodoloji müddəalarının və praktiki prosedurlarının işlənib hazırlanmasına imkan yaratmışdır.

Problemə öyrənilmə səviyyəsi. Sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı prosesində ona təsir göstərən amillərin qiymətləndirilməsi ilə dünyanın bir sıra iqtisadçı alimləri, o cümlədən A.Smit, Y.Şumpeter, L.Mizes, F.Xayekin, R.Kantinyon, İ.Sey, F.Nayt, A.Tyünen, K.Marks, C.M.Keyns, M.Fredman, D.A.Bağirov, M.X.Həsənlı, Y.A.Kəlbəliyev, A.Q.Musayev, M.M.Sadiqov, S.A.Belousov, N.E.Zayats və başqaları məşğul olmuşdurlar. Beləliklə, bu sahədə mövcud olan elmi tədqiqat işlərinin təhlili göstərir ki, xarici ölkələrin və respublikamızın alimlərinin tədqiqatlarında sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafında vergi siyasətinin rolu kompleks şəkildə öyrənilsə də, iqtisadi münasibətlər inkişaf etdikcə, bu fəaliyyətin inkişafının yeni-yeni istiqamətlərinin öyrənilməsi öz elmi aktuallığını itirmir.

Tədqiqatın məqsəd və vəzifələri. Magistr işinin əsas məqsədi bazar münasibətləri şəraitində Azərbaycan Respublikasında sahibkarlıq fəaliyyətinin müasir vəziyyətinin araşdırılması və bu fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılması məqsədi ilə vergi siyasətinin təkmilləşdirilməsi üçün elmi cəhətdən əsaslandırılmış təklif və tövsiyələri işləyib hazırlamaqdan ibarətdir. Qoyulmuş məqsədə uyğun olaraq aşağıdakı vəzifələrin həll edilməsi zəruri hesab edilmişdir.

- sahibkarlığın iqtisadi aktivliyin formalaşmasında rolunu, onun yaranma tarixini, iqtisadi mahiyyətini, formalarını, sahibkarlığın inkişaf prinsiplərini açıqlamaq;

- Azərbaycan Respublikasında kiçik sahibkarlığın dövlət tərəfindən tənzimlənməsi problemlərini xronoloji ardıcılıqla araşdırmaq;

- Sahibkarlığın inkişafı ilə bağlı vergi orqanlarının qarşısında duran vəzifələri araşdırmaq, bu sahədə görülən tədbirləri təhlil etmək;

- Kiçik biznesin inkişafında vergilərin rolu, onların sahibkarlıq fəaliyyətinə təsirini müəyyən etmək;

- Sahibkarlığın inkişafında vergitutmanın təkmilləşdirilməsi sahəsində görülən tədbirləri açıqlamaq və bu sahədə müəyyən təkliflər vermək;

- Sahibkarlıq fəaliyyətinin stimullaşdırılması mexanizmini müəyyən etmək.

Tədqiqatın predmeti və obyekt. Tədqiqatın predmeti kimi Azərbaycan Respublikasında sahibkarlıq fəaliyyətinin formalaşması, inkişafı və təkmilləşdirilməsi, obyekt isə vergi sistemi və

onun sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafına təsiri-
dir.

Tədqiqatın informasiya bazasını-Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsinin illik hesabatları, İqtisadi İnkişaf, Maliyyə və Vergilər Nazirliyinin materialları, Milli Məclisin büdcə, vergi siyasəti, sahibkarlıq sahəsində qanunvericilik materialları, internet şəbəkəsində mövzuya uyğun mövcud informasiyalar təşkil edir.

Tədqiqat işinin elmi yeniliyi. Dissertasiya işinin elmi yeniliyi aşağıdakılardan ibarətdir:

- bazar münasibətləri şəraitində sahibkarlıq fəaliyyətinin formalaşması, inkişafı və maliyyələşməsinin yeni nəzəri metodoloji aspektlərdən öyrənilib aşkara çıxarılması.

- sahibkarlıq fəaliyyətinin təşkili prinsipləri tədqiq edilib öyrənilmiş və onun maliyyə sisteminin səmərəliliyinin artırılmasında rolu əsaslandırılmışdır.

- iqtisadi inkişafın hazırkı mərhələsinə uyğun vergi siyasətinin elmi-nəzəri konsepsiyası işlənib hazırlanmışdır.

- sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafında vergi siyasətinin rolu açıqlanmış və gələcək fəaliyyət istiqaməti müəyyən olunmuşdur.

- sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafında vergi strategiyasının konseptual istiqamətləri hazırlanmış və stimullaşdırılması üzrə tövsiyələr verilmişdir.

İşin praktiki əhəmiyyəti. Tədqiqatın nəticələrinin tətbiqi, sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafına, onun səmərəliliyinin artırılmasına, yeni iş yerlərinin açılmasına təsir göstərməklə yanaşı həm də tədris prosesində istifadə oluna bilər.

Sahibkarlıq fəaliyyətinin subyektlərinin 4 funksiyası var:

1. Sahibkar iqtisadi fəaliyyəti üçün zəruri olan bütün resusları bir yerə toplayır. Bunlara təbii, investisiya və əmək resuslarını aid etmək olar.

2. Sahibkar iqtisadi fəaliyyətin ən əsas məsələləri üzrə qərarlar qəbul edir. (Dövlət Sahibkar Muzdlu işçi Tərəfdaş Alıcılar).

3. Sahibkar yenilikçidir.

4. Sahibkar öz vəsaiti, iş vaxtı və iqtisadi mühiyyətdəki nüfuzu ilə risk edir.

Sahibkarlıq fəaliyyətilə bağlı məsələlərdən biri də sahibkarlıq fəaliyyətinin obyektidir. Ən ümumi mənada sahibkarlığın obyektini kimi əmtəələr istehsalı, onların satışı və ya müxtəlif

növ xidmətlər göstərilməsi formasında həyata keçirilən iqtisadi fəaliyyət başa düşülür. Yəni, sahibkarlıq fəaliyyəti əmtəələr və xidmətlərlə bağlıdır. Əmtəələr fiziki, maddi əşyalardır, xidmətlər isə görünməzdir, maddi deyildir. Xidmətlə bağlı sahibkarlıq fəaliyyəti daha geniş vüsət almışdır. Bu sahibkarlıq fəaliyyətinə bank, sığorta, nəqliyyat, turizm, reklam və s. xidmətlər aiddir. Əmtəələrin satışı ilə əlaqədar xidmətlər də vardır. Əmtəəni istehlakçılara çatdırmaq, quraşdırmaq, satışından sonra qulluq etmək və digər xidmətlər buna misal ola bilər. Yuxarıda deyilənləri ümumiləşdirsək, sahibkarlıq fəaliyyətinin obyektini kimi əmtəə (xidmət) istehsalı, satış və müxtəlif növ xidmətlər göstərilməlidir.

Sahibkarlıq fəaliyyətinin məzmunundan danışdıqda, sahibkarlıq fəaliyyətinin mühitini də qeyd etmək lazımdır. Sahibkarlıq mühiti özündə iqtisadi sərbəstlik dərəcəsini, sahibkarlar ordusunun mövcudluğunu, iqtisadi əlaqələrin bazar tipləri çoxluğunu, sahibkarlıq kapitalının formalaşmasının və zəruri ehtiyatların istifadəsinin mümkünüyünü birləşdirən ictimai-iqtisadi şəraitdir. Bu mühit 2 qrupa ayrılır: sahibkarlıq fəaliyyətinin xarici və daxili mühiti.

Sahibkarlıq xarici mühitinə aşağıdakılar aid edilir: iqtisadi, siyasi, hüquqi, sosial-mədəni, texnoloji, coğrafi və infrastruktur amilləri. Müəssisənin xarici mühitinə aşağıdakıları aid edirlər: işçilərin peşəkarlıq səviyyəsi, firmanın alıcılar arasında nüfuzu, həmkarlar ittifaqı, rəqiblər, dünya bazarının vəziyyəti, ETT-nin nailiyyətləri və s.

Bu amillər haqda qısa məlumat verək. İqtisadi mühitə ilk növbədə əhalinin alıcılıq qabiliyyətini aid etmək olar. Çünki, o, sahibkarın məqsədinə nail olmaq, yəni mənfəət əldə etmək vasitəsidir. Sahibkarlığın inkişafı üçün siyasi mühit iqtisadi mühit qədər önəmlidir. Hökumətin iqtisadi siyasəti, siyasi məqsəd və vəzifələri, iqtisadiyyatı idarəetmə üsulları sahibkarlığın inkişafını stimullaşdırır və ləngidə bilər. Sahibkarlıq fəaliyyəti üçün siyasi sabitlik xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Sahibkar gələcəyin qeyri-müəyyənliyini sevmir. Çünki, o, öz əmlakı ilə risk edir. Sahibkarlıq fəaliyyətinin hüquqi təminatı mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Sahibkarlıq fəaliyyəti yalnız qanunvericiliyə əsaslanmaqla və qanunvericiliklə müdafiə olunmaqla inkişaf edə bilər. Hər bir ölkədə qanunvericilik aktları

ilə sahibkarlıq fəaliyyəti üçün hüquqi mühit yaradılmalıdır. Sosial-mədəni mühitə ictimai şüur, əxlaqi və dini normalar, əhalinin təhsil səviyyəsi, yaş-cins tərkibi, adət-ənənə və s. aid edilə bilər. Bunlar insanların həyat tərzini, zövqünü, dünyagörüşünü, işə münasibətini formalaşdırır, onların müxtəlif növ əmtəələrə və xidmətlərə, əmək haqqı səviyyəsinə, əmək şəraitinə tələbatını müəyyən edir. Sahibkarlıq fəaliyyəti həmişə müəyyən texnika və texnologiyadan istifadəyə əsaslanır. Cəmiyyətdə elmin, texnikanın və texnologiyanın inkişaf səviyyəsi ənənəvi sahələrdə sahibkarlıq fəaliyyətinə əlverişli təsir etməklə yanaşı yeni sahibkarlıq fəaliyyəti sahələri yaradır. Yalnız yeni, qabaqcıl texnologiya sahibkara rəqabət mübarizəsində qalib gəlmək imkanı verir. Sahibkarlıq fəaliyyətinin həyata keçirildiyi ərazinin coğrafi mövqeyi, təbii-iqlim şəraiti, təbii sərvətləri, avtomobil, su, hava, dəmir yol şəbəkəsi və s. coğrafi mühiti təşkil edir. Bu mühit sahibkarlığın bu və ya digər sahələrinin üstün inkişafına şərait yaradır, sahibkarlar tərəfindən ölkəyə investisiyaların yönəldilməsinin mühüm amilini təşkil edir. İnfrastruktur üsülləri də sahibkarlıq mühitində mühüm yer tutur. Bu mühit sahibkarların sahibkarlıq fəaliyyətinin səmərəliliyinə kömək edən müxtəlif təşkilatlar şəbəkəsindən ibarətdir. İnfrastruktur üsullərinə sahibkarlıq fəaliyyəti ilə bu və ya digər dərəcədə əlaqədar olmasına baxmayaraq, aşağıdakıları aid etmək olar: maliyyə xidməti göstərən banklar; əmtəələrin bölüşdürülməsi üzrə xidmət göstərən pərakəndə və topdan satış obyektləri; hüquq, mühasibat uçotu, auditor xidmətlərini göstərən firma və idarələr; bazarların öyrənilməsi üzrə marketinq strukturları; reklam; nəqliyyat agentlikləri; sığorta şirkətləri; rabitə və informasiya strukturları; lizinq şirkətləri və s.

Müəssisənin daxili mühiti sahibkarın bilavasitə təsirinə məruz qala bilən amillərdən ibarətdir. Yəni bu amillər sahibkar tərəfindən idarə oluna bilər. Sahibkarlıq fəaliyyətinin daxili mühitinin əsas amilləri aşağıdakılardan ibarətdir:

- Sahibkarlıq məqsədi;
- Məqsədinə nail olmaq üçün seçiləcək texnologiya;
- Seçilmiş texnologiyaya uyğun təşkilatı struktur;
- Struktur bölmələrinin vəzifələri;

-Qoyulan vəzifələrin icraçıları (işçiləri) Sahibkarın məqsədi onun fəaliyyət göstərdiyi xarici və daxili mühitin elementlərinin təsiri ilə formalaşır.

Göründüyü kimi, sahibkarlıq fəaliyyəti bazar iqtisadiyyatında önəmli yer tutur. Sahibkarlıq fəaliyyəti olmadan bazar iqtisadiyyatını təsəvvür etmək mümkün deyil. Sahibkarlıq fəaliyyəti bazar iqtisadiyyatının ayrılmaz tərkib hissəsidir. Hər bir ölkə öz iqtisadiyyatını inkişaf etdirmək üçün ilk növbədə sahibkarlıq fəaliyyətini inkişaf etdirməli, dövlət ölkədə sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı üçün stimül yaratmalıdır. Dünya təcrübəsində olduğu kimi Azərbaycanda da sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı özəl sektorda oynadığı rol baxımından maraqlıdır.

Nəticə

Aparılan araşdırmalardan belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı və bunun üçün onun inkişafında ən mühüm problemlərdən biri olan sahibkarlığın maliyyələşdirilməsi probleminin həlli hər bir ölkə üçün, o cümlədən, Azərbaycan üçün önəmli əhəmiyyət kəsb edir. Sahibkarlığın inkişafında özəl sektor olduğu qədər, dövlət də maraqlı olmalıdır. Ən azından işsizliyin aradan qaldırılması baxımından dövlət sahibkarlıq, xüsusilə kiçik və orta sahibkarlıq fəaliyyətinin inkişafı üçün normal iqtisadi mühitin yaradılmasına borcludur.

Sahibkarlıq subyektləri ilk fəaliyyət dövrlərində yetərincə maliyyə vəsaitinə malik olmadıqlarından onların maliyyələşdirilməsinin - dövlət borcları, investisiya proqramları, bank kreditləri şəklində həyata keçirilməsi məqsəduşundur. Belə bir nəticəyə gəlmək olar ki, sahibkarlıq subyektlərinin maliyyələşdirilməsinin ən fəal iştirakçılarından biri dövlətdir. Azərbaycan Respublikasının Prezidentinin 1997-ci il 24 iyun tarixli 610 nömrəli fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasında kiçik və orta sahibkarlığa dövlət köməyi proqramı" tətbiq edilməyə başlamışdır. Bu proqramda qeyd ediləni kimi Azərbaycan Respublikası Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu, Kiçik və Orta Sahibkarlığın İnkişafı Agentliyi və rayonlarda sahibkarlığın inkişafı mərkəzləri yaradılmışdır. Məhz, bu qurumlar ölkədə sahibkarlığın maliyyələşdirilməsində xüsusi rol oynayırlar. Həmçinin Azərbaycanda sahibkarlıq mühitinin formalaşması üçün vacib olan "Sahibkarlıq fəaliyyəti

haqqında", "Müəssisələr haqqında", "Səhmdar cəmiyyətləri haqqında", "Haqsız rəqabət haqqında", "Əmək birjası haqqında", "Lizinq kompaniyaları haqqında" və s. qanunlar, eləcə də, bazar iqtisadiyyatının hüquqi mexanizminin qurulmasını təmin edən digər qanunlar qəbul olunmuşdur. Bütün görülən işləri və respublikada sahibkarlığın bugünkü inkişafını nəzərə alaraq, gələcəkdə sahibkarlıq fəaliyyətinin iqtisadiyyatın əsas sahəsinə çevriləcəyinə inanmaq olar.

Azərbaycan Respublikasında sahibkarlığın inkişafının maliyyə təminatında olan problemləri aradan qaldırmaq üçün maliyyələşdirmədə tətbiq olunan metodlar və üsullar təkmilləşdirilməlidir. Bu baxımdan ölkəmizin dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin bu sahədəki təcrübəsindən, həmin ölkələrin sahibkarlığın maliyyələşdirilməsində tətbiq etdikləri metodlardan istifadə etməsi zəruridir.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. A.F.Musayev. Vergi siyasətinin iqtisadi problemləri. Bakı «Elm» 2004
2. A.F.Musayev, Y.A.Kəlbəyev, Z.H.Rzayev. Vergilər və vergitutma. Bakı, 2000
3. A.F.Musayev, Y.A.Kəlbəyev, A.A.Hüseynov. Azərbaycan Respublikasının Vergi Xidməti: İslahatlar və Nəticələr. Bakı, 2002
4. Ə.Ə.Ələkbərov "Azərbaycan dövlətinin sosial-iqtisadi inkişafında vahid büdcə sisteminin rolu" elmi əsəri. Bakı, 2005
5. F.Ə.Məmmədov, A.F.Musayev, M.M.Sadıqov, Y.A.Kəlbəyev, Z.H.Rzayev "Vergilər və Vergitutma" Bakı, 2010
6. Kəlbəyev Y.A. "Fiskal siyasət və milli iqtisadiyyatın tənzimlənməsi problemləri" (Monoqrafiya). Bakı, "Elm", 2005, 468 s.

Ирада Джамил кызы КЕРИМОВА, ст. пр.

Вугар Амил оглы ФАРЗАЛИЕВ

Азербайджанский Технологический Университет

ВЛИЯНИЕ НАЛОГОВОЙ ПОЛИТИКИ, ПРИМЕНЯЕМОЙ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ РЕСПУБЛИКЕ, НА СТИМУЛИРОВАНИЕ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Резюме

После обретения Азербайджанской Республикой независимости и свободы идея налогов, связанных с созданием рыночных отношений и обеспечением условий для повышения уровня предпринимательства в стране, была полностью обновлена. В условиях свободной экономики налоговая политика стала одним из важнейших и цивилизованных инструментов государственного регулирования экономики. Правильная организация выхода внутреннего рынка на международный рынок является одним из приоритетов внешней политики. Азербайджанское государство в настоящее время устанавливает экономические отношения со многими странами мира.

Ключевые слова: налог, экономическая эффективность, инвестиционный процесс, предпринимательская деятельность.

Irada Jamil gizi KERİMOVA, Senior Lecturer

Vugar Amil oğlu FARZALIYEV
Azerbaijan Technological University

THE IMPACT OF THE TAX POLICY APPLIED IN THE REPUBLIC OF AZERBAIJAN ON THE PROMOTION OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY

Summary

After the Republic of Azerbaijan gained independence and freedom, the idea of taxes related to the creation of market relations and the provision of conditions for increasing the level of entrepreneurship in the country was completely updated. In a free economy, tax policy has become one of the most important and civilized instruments of state regulation of the economy. Proper organization of the entry of the domestic market into the international market is one of the priorities of foreign policy. The Azerbaijani state is currently establishing economic relations with many countries of the world.

Keywords: tax, economic efficiency, investment process, entrepreneurial activity.